

Til landets borgmestre og
regionsrådsformænd

Sagsnr.

Kære borgmestre og regionsrådsformænd

Doknr.
228709

Vedrørende indsatsen til hjemløse og særligt socialt udsatte mennesker med misbrug under COVID-19

Dato
31-03-2020

I den aktuelle situation, som Danmark står i på grund af COVID-19, lukkes mange almindelige funktioner ned, og ressourcer og kapacitet fokuseres stadig mere på, hvad der kan betegnes som "kritiske funktioner".

Mange hjemløse og særligt socialt udsatte mennesker er både udsat for ekstra smittefare og vil være særligt sårbare over for coronavirus, fordi de i forvejen fx har svækket immunforsvar eller lider af kronisk sygdom. Samtidig kan det være en særlig udfordring for hjemløse at følge myndighedernes anvisninger om fx at isolere sig og holde afstand til hinanden.

Derfor er sociale tilbud for hjemløse at betragte som kritiske funktioner. Kommunerne skal altså sikre, at hjemløse, der ikke er indskrevet på almindeligt herberg eller forsorgshjem med døgnophold, både kan tilbydes overnatning og et sted at være i dag- og aftentimerne. Det fremgår ligeledes af den nyligt udstedte bekendtgørelse om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og af privates rettigheder over for det offentlige på socialområdet som led i håndtering af COVID-19, at visse bestemmelser i serviceloven ikke kan fraviges, herunder at der ikke kan gives afslag på ophold på herberger for hjemløse, hvis borgeren ikke kan opholde sig andre steder.

Det er ligeledes kommunerne, der skal sikre, at hjemløse og andre særligt socialt udsatte borgere, der skal isolere sig, eller som på grund af sygdom (der ikke behandles ved indlæggelse) akut har brug for pleje, har adgang hertil. Der arbejdes i alle landets kommuner på konkrete løsninger i forhold til at sikre de fornødne herbergspladser, herunder pladser, hvor det er muligt at få pleje og om nødvendigt komme i karantæne. Der vil i tillæg hertil i den kommende tid være behov for beredskab til at kunne levere den nødvendige udgående pleje til de borgere, der kan være i eget hjem under sygdom.

Det giver os anledning til at pege på, at en stor del af hjemløse og andre særligt socialt udsatte mennesker er stærkt afhængige af rusmidler. Det betyder, at der i disse dage er behov for særlig opmærksomhed både i kommuner og regioner på, at udsatte borgere tilbydes den fornødne substitutions- og abstinensbehandling.

Med Sundhedsstyrelsens anbefalinger vedrørende håndtering af COVID-19 på landets rusmiddelcentre bliver det således også slået fast, at misbrugsbehandling ligeledes er en af de kritiske funktioner, der skal opretholdes under COVID-19. Igangværende substitutionsbehandling må ikke afbrydes med henvisning til COVID-19, og personer med behandlingskrævende akutte opioidabstinenser skal straks tilbydes abstinensbehandling, indtil den egentlige substitutionsbehandling kan iværksættes. Dette gælder i øvrigt ikke kun, hvis personen henvender sig til det kommunale rusmiddelcenter, men f.eks. også hvis personen henvender sig til en akutmodtagelse.

Efter udsendelsen af anbefalingerne til landets rusmiddelcentre har Sundhedsstyrelsen til læger i rusmiddelcentre, akutmodtagelser, sengeafsnit og almen praksis udarbejdet retningslinjer om behandling af akutte opioidabstinenser. Baggrunden er, at Sundhedsstyrelsen har en formodning om, at der i de kommende uger vil være et større behov for behandling af opioidabstinenser. Retningslinjerne er ikke mindst tiltænkt læger, som ikke til daglig varetager abstinens- og substitutionsbehandling, men som pga. det formodede større behov for abstinensbehandling, kan få behov for vejledning i, hvordan behandlingen varetages.

Sundhedsstyrelsen har også udarbejdet retningslinjer for behandling af andre abstinenser end opioidabstinenser. Det skyldes, at der også er en formodning for, at der i de kommende uger vil være et større behov for behandling af f.eks. kokainabstinenser.

En effektiv abstinens- og misbrugsbehandling er samtidig en vigtig forudsætning for, at de mest udsatte borgere, der skal isolere sig, eller som bliver indlagt på grund af COVID-19, ikke som følge af stærk afhængighed eller abstinenser føler sig nødsaget til at gå ud for at skaffe stoffer inden endt behandling. En effektiv abstinens- og misbrugsbehandling har derfor også et forebyggende sigte ift. at undgå smittespredning, ligesom der kan være grundlag for, at borgere, der ikke allerede er i substitutionsbehandling, tilbydes behandling, så der ikke opstår akut behov for abstinensbehandling under fx indlæggelse.

Hvis vi skal lykkes med at tage hånd om de mest udsatte borgere i den ekstraordinære og udfordrende situation, vi som samfund står i, er det helt centralt, at indsatsen går på to ben – borgeren skal have et sted at være, og der skal sikres en effektiv misbrug- og abstinensbehandling.

Der er allerede et godt samarbejde mellem landets kommuner og regioner, og vi vil opfordre til, at der også i den kommende tid, hvor der må forventes et øget pres på såvel social- som sundhedsområdet, er et tæt og formaliseret samarbejde mellem kommuner og regioner om at løfte ansvaret over de mest socialt udsatte borgere i Danmark.

Med venlig hilsen

Astrid Krag

Magnus Heunicke